

KURJER WILEŃSKI

wraz z Kurjerem Wileńsko - Nowogródzkim

Święto narodowe Łotwy

Republika Łotewska i społeczeństwo Łotewskie obchodzi dziś, 15 maja 1937 r., trzecią rocznicę dnia tak pamiętnego w dziejach wyjarzmionego narodu, że stał się on obecnie świętem narodowym Łotyszów.

Gdy rozleciało się w gruzy Cesarstwo Niemieckie po wielkiej wojnie — władza okupantów germańskich znikła nad Bałtykiem. Powstał podówczas pierwszy rząd niepodległej Łotwy w dniu 17 listopada 1918 r. by na jutro ogłosić uroczyste niezawisłość i zjednoczenie narodu łotewskiego. Władzę pierwszego szefa rządu odradzającego się kraju wziął w swe ręce dr. Karol Ulmanis.

Był to dzień, gdy sprawiedliwość dziejowa zatryumfowała nad siłami potęg zaborczych. Zapoczątkował on organizację narodu łotewskiego, jako suwerena własnego losu. Przyniósł w konsekwencji uznanie powszechnej samodzielności nowej Republiki, która weszła do zespołu państw Europy po wojennej w charakterze równorzędnej jej członka. Łotwa obchodzi dzień 18 listopada corocznie jako pamiętkę narodzin swej niezawisłości w sensie przede wszystkim międzynarodowym.

Inne jest znaczenie dzisiejszego święta narodowego Łotwy, obchodzonego nie mniej uroczysto, niż kolejne rocznice 18 listopada 1918 roku. Zgro madzenie Narodowe łotewskie uchwa liło 15 lutego 1922 r. konstytucję młodej Republiki. Pod względem formalno-prawnym natchnienia do niej czerpane były z Zachodu, z konstytucji

Wejmarskiej Rzeszy Niemieckiej oraz innych pomników ustawodawstwa parlamentarnej demokracji, dostosowanych do poziomu życia tych, co odwiecznie żyli w słońcu niepodległości.

Po wejściu w życie tej konstytucji zakwitło w Łotwie rychło sejmowładztwo, a władze wykonawcze zostały bez reszty podporządkowane parlamentowi. Powtórzyła się na terenie tego kraju historia tak dobrze znana i u nas, w Polsce. Ciągłość i konsekwencja polityki zagranicznej i wewnętrznej stały się fikcją. Całe życie wypełniły rozgrywki wewnętrzne pomiędzy ambicjami i interesami klik i jednostek, którym uzdolnienia demagogiczne — a przeważnie i brak głębszych skrupułów — otworzyły drogę do Sejmu, a następnie i do pełni władzy w państwie.

Ten stan rzeczy stawał się szczególnie niepokojący wobec trudnego położenia politycznego młodego państwa. Rosja Sowiecka potrafiła sobie zjednać znacznie większą część łotewskiej socjalnej demokracji i przy jej pomocy prowadzić politykę, która szła ku uzależnieniu życia gospodarczego kraju od Rosji, dzięki wielkim zamówieniom, jakie otrzymywał przemysł łotewski od ZSRR. Warstwy robotnicze, rzemieślnicze i przemysłowe, zarówno jak handlowe, stawały się na tej drodze coraz bardziej zależne od potężnego sąsiada ze Wschodu. Niepodległość gospodarcza wymykała się z rąk. Z kolei przyszła i kryzys ekonomiczny, szczególnie dotkliwy dla wsi łotewskiej. Rządy lewicy sejmowej

ULMANIS

nie potrafiły dbać o rolnictwo kraju, stanowiące rdzeń układu gospodarczego Łotwy, gdzie ponad 60% obywateli żyje na roli. Fala bankructwa objęła sfery wieśniacze tak gwałtownie, że gdy np. w roku 1937 uległo licytacji przymusowej 313 gospodarstw wiejskich, to w r. 1933 ilość ta wyniosła 430, a w ciągu pierwszych 3 miesięcy 1934 r. urosła powyżej 3.000! Trudności z bilansem płatniczym i utrzymaniem waluty do pełniły obrazu.

Katastrofa zdawała się zbliżać.

Wówczas to przyszła pamiętna dla Łotwy chwila wewnętrzznego przełomu. Człowiek, który stanął ongiś, w dniu 18 listopada 1918 r., na czele pierwszego rządu niepodległej Łotwy, przyszedł znów do roli decydującej w chwili groźnej dla ojczyzny. W no

cy z 15 na 16 maja dr. Karol Ulmanis, wspomagany przez min. spraw wojskowych gen. Bałodisa, opierając się na części garnizonu Rygi, ogłosił stan wojny w państwie, zawieszając działalność partii politycznych i sejm.

Ciężka odpowiedzialność, jaką wziął na siebie dr. K. Ulmanis nie okazała się ponad jego siły. Udźwignął jej brzemień i sprostał koniecznościom dziejowym. Przywrócił powagę państwa, autorytet silnej władzy i poczucie jedności oraz solidarności narodowej wśród Łotyszów. Twardą ręką zgniótł warcholstwo i wypenił prywatę.

Równocześnie rozpoczął uporczywą i konsekwentną politykę ekonomiczną. Łotwa przestała iść w kierunku dalszego uzależnienia się od Rosji Sowieckiej. Przemysł jej i handel zorientowane zostały na rynki zachodnie i skandynawskie, bądź neutralne politycznie bądź przyjazne. Gospodarstwo wiejskie zyskało należytą opiekę państwa. Wysokiej jakości towary standaryzowane przemysłu rolnego (masło, bekony, jaja) szukały zbytu w przemysłowych krainach zachodniej Europy. Przemysł zwrócił się ku rynkom wewnętrznym. Nastąpiło znaczne uspokojenie i odprężenie w stosunkach obrotu pieniężnego. Odżył kredyt moralny i finansowy w kraju.

Ciężar gatunkowy państwa zyskał na powyższej metamorfozie bardzo znacznie w polityce zagranicznej. — Łotwa zaczęła od dn. 15 maja 1934 r.

dążyć do realizowania idei istotnej niezależności w stosunkach międzynarodowych, wysuwając metodę ścisłej neutralności wobec gry wielkich mocarstw sąsiednich oraz zasadę naturalnej solidarności interesów państw bałtyckich. Przy tych zamierzeniach państwo łotewskie kierowało się usiłując poczuć trzeźwość i rzetelnego realizmu.

Nie jest rzeczą trudną dopatrzeć się analogii przeżyć Łotwy z maja 1934 r. do wypadków, przez jakie przeszła Polska o 8 lat wcześniej, również w pamiętne dni majowe r. 1926.

Zrozumienie doniosłości przełomu z dnia 15 maja 1934 r. dla przyszłości państwa i narodu jest w Łotwie powszechne; stąd też stał się on obok 18 listopada drugim dniem święta narodowego.

Dzień 18 listopada dla Łotwy — to dzień tryumfu nad wrogiem zewnętrznym. Dzień 15 maja — to rocznica zwyciężenia własnej słabości i wydzwignięcia konstruktywnych pierwiastków na powierzchnię życia. To tryumf Łotwy narodowej, która koniecznościom rozwoju swej indywidualności etnicznej i mocy państwa — podporządkowała wszystkie inne względy.

Nie przeto dziwnego, że sprawa tej przemiany, a dzisiejszy prezydent państwa, dr. Karol Ulmanis, podniósł wysoko autorytet swój moralny wśród rodaków i stał się dzięki niemu wodzem narodu łotewskiego w jego dzisiejszej dobie listopadowej.

Goering znowu we Włoszech

WENECAJA, (PAT). — O godz. 16 min. 45 przybył tu specjalnym pociągiem premier Goering powitany na dworcu przez miejscowe władze.

Jugosłowiański min. komunikacji przybywa do Polski

BIAŁOGRÓD, (PAT). W dn. 16 b. m. przybywa do Polski z wizytą oficjalną minister komunikacji królestwa Jugostawii p. dr. Mehmet Spaho. Minister Spaho przebywać będzie w Polsce 8 dn. Zamierza zwiedzić i zapoznać się bliżej z urządzeniami portowymi naszego wybrzeża morskimi oraz z polskimi wytwórniami materiałów kolejowych. Ministrowi Spaho towarzyszą dyrektor generalny Jugosłowiańskich kolei państwowych P. Naumowicz oraz sekretarz osobisty.

Minister dr Mehmet Spaho ukończył studia niższe i średnie w Serajewie, studia prawnicze, zakończone dyplomem doktorskim, odbywał w Wiedniu. Pracował najpierw w sądownictwie, po czym w adwokaturze w Bośni. W r. 1918 został obrany członkiem Komitetu Narodowego, a 1 listopada tegoż roku komisarzem komunikacji, poczty i telegrafów w rządzie narodowym Bośni i Hercegowiny. W pierwszym gabinecie koncentracyjnym państwa S. H. S. był ministrem lasów i kopalń, posłem do Konstytuancy, wybranym z Serajewia i Banjaluki. W marcu 1921 w rządzie N. Pasicia był ministrem przemysłu i handlu, z którego to stanowiska ustąpił w lutym 1922 r., poświęcając się aktywności politycznej. W wyborach 1923 r. wszedł do parlamentu na czele grupy 18 posłów. W r. 1924 był ministrem przemysłu i handlu. W czerwcu 1933 r. wrócił do rządu premiera Stę

jadinowicza, w którym objął tekę ministra komunikacji. Minister Spaho jest jedną z najwybitniejszych osobistości Jugosłowiańskiego świata

Konferencja min. Becka

LONDYN, (PAT). — Min. Beck odbył wczoraj rozmowy z ministrami spraw zagranicznych Francji, Węgier i Finlandii.

O godz. 12 w poł. min. Becka odwiedził min. Delbos i zabawił około godziny, przy czym w ciągu tego czasu obaj ministrowie spraw zagranicznych Francji i Polski dokonali przeglądu interesujących oba rządy spraw Popołudniu, o godz. 5 odwiedził min. Becka minister spraw zagr. Węgier Kanya, o godz. 6 przybył do min. Becka min. spr. zagr. Finlandii Holsti.

Powstańcy bombardują „Żelazny Pas“

SAN SEBASTIAN, (PAT). — Radiostacja tutejsza komunikuje, że oddziały powstańcze zbliżyły się już do „żelaznego pasa“, stanowiącego ostat

nią linię obronną Bilbao, oraz dodał, że bombardowanie tych pozycji przez artylerię i lotnictwo powstańcze rozpoczęło się w dniu dzisiejszym.

Franko nie gwarantuje niepodległości Baskom

ST. JEANDE LUZ, (PAT). — Agencja Havasa donosi, że jeden z dyplomatów hiszpańskich zbliżony do rządu w Burgos przeprowadził w Bilbao

rozmowy z osobami, stojącymi blisko rządu baskijskiego.

W rozmowach tych, noszących charakter oficjalny, poruszona została również kwestia proklamacji, zrużnionych ostatnio przez samoloty powstańcze na Bilbao. Na zapytanie, czy treści tych proklamacji należy uważać za zagwarantowane przez gen. Franco autonomii kraju Basków, dyplomata odpowiedział przecząco. — Utrzymana natomiast zostanie dawna organizacja „Fueros“ przyznająca pewne przywileje autonomiczne władzom samorządowym.

Rekonstrukcja rządu greckiego

ATENY, (PAT). — Nastąpiła tu wczoraj rekonstrukcja gabinetu greckiego. Ministrem spraw wewnętrznych mianowany został generał w st. spoczynku Dourentis, ministrem handlu — Kritikos, kupiec Grosista.

Inspekcja p. Premiera w Lubelskim

LUBLIN, (PAT). — Dn. 14 maja rb. prezes rady ministrów i min. spr. wewn. gen. Sławoj Składkowski przybył na teren woj. lubelskiego i przeprowadził inspekcję powiatów: zamojskiego, tomaszowskiego, hrubieszowskiego, chełmskiego, lubelskiego i Lublina.

Ewakuacja Bilbao

Hiszpańskie dzieci w francuskim porcie La Rochelle, dokąd przywieziono je z zagrożonego Bilbao.

Z pomocą głodnym i bezdomnym!

Onegdaj odbyło się posiedzenie Rady Instytutu CARITAS Archidiecezji Wilniańskiej...

1) zorganizować w tym roku dwa półkolonie wakacyjne dla najbardziej potrzebujących dzieci Wilna...

cji dla bezdomnej młodzieży jest brak odpowiedniego domu...

Na zakończenie wyjaśnienie: w okresie od kwietnia 1936 do końca marca 1937 r. wydano w jadłodajniach Caritasu około 50.000 obiadów...

Prezydium Archidiecezjalnego Instytutu CARITAS gorąco składa podziękowania Fundacji im. S. i J. Montwiłłow...

(Komitet „Caritasu“).

Nasiona, sadzonki

polecia firma S. WILPIZIEWSKI Wilno, Zawalna 24.

Jutro premiera! Program Świąteczny Film dla wszystkich PANI TONI z WIEDNIA

Marlena DIETRICH i Gary COOPER „MAROKKO“

HELIOS Kobiety, naśludujcie mnie Irena DUNNE

TEODORA ROBI KARIERĘ Nad program: Atrakcje i aktualia

OGNISKO Dziś. Najznakomitszy film malej czarodziejki ekranu SHIRLEY TEMPLE

MOTOCYKLE ROWERY RADIO APARATY 10 WIELKA WILNO 10 „RADIO-MOTOR“

Tabela loterii

6-ty dzień ciągnięcia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. na Nr. 2464.

- 15.000 zł.: 103468
10.000 zł.: 91900 99335
2.000 zł.: 11432 24024 26778

Wygrane po 200 zł.

- 67 239 85 93 416 77 86 584 1061 93
115 405 526 708 75 835 74 2137 298

- 713 868 150159 274 331 408 56 93
606 34 846 151024 41 111 204 412

III ciągnięcie Wygrane po 200 zł.

- 152017 87 159 239 90 333 434 8 76
736 851 907 43 153084 439 557 74 98

IV ciągnięcie Główne wygrane

- Stała dzienna wygrana 20.000 zł. na nr. 43166
10.000 zł. na nr. 183151

Wygrane po 200 zł.

- 38 38345 495 519 620 37 931 39310
711 99 40296 498 523 712 56 811 978

- 6104 859 7128 99 389 506 46 864 8286
328 70 574 640 83 774 9036 369 434

PLAC

do sprzedania przy ul. Popowskiej 36. Powierzchnia 2500 m2. Dowiedzieć się: Pióromont 16 u właścicieli domu

Lokal

do wynajęcia nadającego się na biuro, stawiarstwo. Informacje u dorozcy: ul. Wileńska 20

LETNISKO

penjonat w maj. Kamionka, półtora km. od st. Kamionka kolei Wilno-Mołodeczno. Las, rzeka, kąpieliska. Złazoznania: poczta Ostrowiec k/Wilna. Ludmiła Matwiejewa

LETNISKO

odnajmę dom z kilkoma pokojami, można i pojedynczo, miejscowość sucha w sosnowym lesie, w pobliżu stacji kol. Czarny Bór

Astrolabia,

pianimetr i przenośnik - do sprzedania Pióromont 2 m. 3 w godz. 5-7 pp.

Starsza osoba

poszukuje posady, chętnie do dzieci Św. Jakubská 4-6

Obwieszczenie

Komornik Sądu Grodzkiego w Świączkach Bazyliko Stanisław zamieszkający w Świączkach przy ul. 11 listopada Nr. 2, na zas...

Kupię samochód

marki „Fiat“ 7-osobowy. Oferty do adm. Kurjera W. pod „Fiat“

Były profesor

poszukuje się współnika Polaka z kapitałem około zł. 10.000 do korzystnego interesu handlowego...

KUPIĘ

10 wynajmę WÓZEK dla chorego. Dowiedzieć się w adm. Kurjera Wileńskiego, ul. Bandurskiego 4 Wilno

DOKTOR MED. J. Piotrowicz-Jurczenkowa

Ordynator Szp. Sawioz Choroby skórne, weneryczne kobiece Wileńska 34, tel. 10-68

AKUSZERKA M A R Z A

Laknerowa Przymiema od 9 rano do 7 wiecz. ul. J. Jasieńskiego 5-18 róg Ofiarnej (ob. Sąd)

Gustowne modne suknie, szlafrocki, szalik, skarpetki, bielizna, apaszk, pończochy - po Polce

W Nowicki

SPRZEDAM

niedrogą żrb na dom 8x16 w m. Łużkach pow. Dziśnieńskiego. Dowiedzieć się przy ulicy Dziśnieńskiej Nr. 23

LETNISKO

penjonat w maj. Kamionka, półtora km. od st. Kamionka kolei Wilno-Mołodeczno. Las, rzeka, kąpieliska. Złazoznania: poczta Ostrowiec k/Wilna. Ludmiła Matwiejewa

LETNISKO

odnajmę dom z kilkoma pokojami, można i pojedynczo, miejscowość sucha w sosnowym lesie, w pobliżu stacji kol. Czarny Bór

Astrolabia,

pianimetr i przenośnik - do sprzedania Pióromont 2 m. 3 w godz. 5-7 pp.

Starsza osoba

poszukuje posady, chętnie do dzieci Św. Jakubská 4-6

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Konto P.K.O. 700.312 Centrala - Wilno, ul. Biskupa Bandurskiego 4. Redakcja: tel. 79-godzinny przyjaciel 1-3 po południu

Oddziały: Nowogródek, ul. Kościelna 4 Lida, ul. Zamkowa 4 Baranowicze, ul. Narutowicza 70

CENA PRENUMERATY miesięcznie: z odnośnictwem do domu w kraju - 3 zł., za granicą 6 zł. z odbiorem w administracji 2 zł. 250. Na wst. w miejscowościach, gdzie nie ma urzędu pocztowego ani agencji 2 zł. 250.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr. przed tekstem 75 gr., w tekście 60 gr., za tekst 30 gr., kronika redakc., komunikaty 60 gr. za wiersz jednorzędowy